

For Members only.

Not for sale.

Z W I A Z E K H A R C E R S T W A P O L S K I E G O

KOMITET NACZELNY NA CZAS WOJNY

W I A D O M O S C I O R G A N I Z A C Y J N E L.5

Londyn - 15 lipca 1945 r.

I. WIADOMOSCI Z KRAJU.

NACZELNY WÓDZ DO HARCEREK I HARCERZY.

Te rary myśli o pracy harcerek i harcerzy w Polsce, myślę o niej z największym szacunkiem. Wykonali oni nie tylko dobre swą robotę na szczeblu organizacyjno-wychowawczym wśród polskiej młodzieży, oraz w zakresie Szkoły Sanitarnej, Państwowej, Kolportażu pracy podziemnej i ukrytego Sabotażu antykomunistycznego, ale zdobyli sobie pistolety Mardę w dziejach organizowania armii krajowej i jej walkach. Ich pomocą kierownicy dotarli do niektórych ziem zachodnich na najszczytach do przebiecia szlaków.

W powstaniu warszawskim wzięli udział harcerek oddziały i były ich dowódcami. Stwierdzam, że harcerze dobrze radzili sobie w Rzeczypospolitej. Ich ideologia, oparta o zasady chrześcijańskie, Szkoły Bogu i Ojczyźnie, oraz najszlachetniejszą postać rycerskiej jał i metody wychowawcze organizacji harcerek stały się gwarantem wdrożenia wielkiej próby.



archiwum  
harcerskie.pl

Londyn 15/7/45.

Bolesławowski



## II. WŁADZE NACZELNE.

### A. Regulaminy.

Podają do wiadomości zmiany w regulaminie wewnętrznym Komitetu Naczelnego Z.H.P. na czas wojny, uchwalone przez Zebranie Kolegium Komitetu w dniu 16 czerwca 1945 r. w Londynie.

#### 1. Nadaje się § 2-mu następujące brzmienie:

##### 1. Komitet składa się:

- a. z członków Rady Naczelnej i Naczelnictwa ZHP, pochodzących z wyborów ZHP w r. 1939, oraz z członków tych władz powołanych w kraju w okresie wojny, o ile znajdują się oni na terenie działania Komitetu Naczelnego ZHP.
  - b. 18 instruktorów, częściowo wybranych przez Zjazd w Perth dnia 22.XII. 1940 r., częściowo dokooptowanych później.
  - c. członków z urzędu: - Komendanta Harcerzy i Komendantki Harcerki jednostki terytorialnej, na której terenie Komitet Naczelny ma swą siedzibę.  
- kapelana  
- przedstawiciela Kół Przyjaciół
  - d. delegatów grona instruktorskiego na zorganizowanych terenach pracy w ilości 2 na każde grono /jeden instruktor, jedna instruktorka/.
2. Komitetowi służy prawo kooptacji nowych członków w ilości nieprzekraczającej 2/3 ustalonej w punkcie 1-b niniejszego paragrafu. Do ważności uchwały o kooptacji konieczna jest większość 3/4 głosów.

#### 2. Punkt 3-ci § 4-go otrzymał następujące brzmienie:

3. Zebranie Kolegium jest ważne przy obecności co najmniej 1/4 członków Komitetu. Uchwały zapadają zwykłą większością głosów z wyjątkiem § 2 punktu 2 i § 14.

### C. Sprawy personalne.

#### 1. Komitet Naczelny ZHP.



### Rezygnacja z członkostwa Komitetu Naczelnego.

Kolegium Komitetu przyjęło do wiadomości w dniu 16 czerwca 1945 r. rezygnację z członkostwa Komitetu następujących instruktorów:

- |                      |                    |
|----------------------|--------------------|
| 1. hm. B. Franciszek | 2. hm. D. Romuald  |
| 3. " Sl. Wacław      | 4. " Sz. Czesław   |
| 5. phm. T.P. Alina   | 6. dz.h. G. Janusz |

#### Uzupełnienie składu Komitetu Naczelnego ZHP.

Na podstawie § 2 p.1-a regulaminu Komitetu Naczelnego ZHP. z dnia 16 czerwca 1945 r. w skład Komitetu Naczelnego ZHP. na czas wojny weszli następujący członkowie Rady Naczelnej i Naczelnictwa ZHP pochodzący z wyborów Zjazdu Walnego ZHP w r. 1939 oraz członkowie tych władz powołani w Kraju w okresie wojny:

- |                           |   |
|---------------------------|---|
| 1. Dr. Grażyński Michał   | Przewodniczący Związku Harcerstwa Polskiego |
| 2. hm. Borowiecki Tadeusz |   |
| 3. " Broniewski Stanisław |   |
| 4. " Grażyńska Helena     |   |
| 5. " Kapiszewska Maria    |   |

Kolegium Komitetu dokooptowało na posiedzeniu w dniu 16 czerwca 1945 r. na podstawie § 2 p.2. regulaminu Komitetu następujących członków Komitetu Naczelnego:

- |                     |                       |
|---------------------|-----------------------|
| 1. hm. B. Kazimierz | 7. phm. N. Jadwiga    |
| 2. phm. D. Roman    | 8. hm. P. Maria       |
| 3. hm. J. Zofia     | 9. phm. R. Mieczysław |
| 4. hm. K. Eugeniusz | 10. hm. S. Stanisław  |
| 5. phm. M. Jan      | 11. hm. S. Kazimierz  |
| 6. hm. M. Irena     | 12. hm. Sz. Zygmunt   |
| 13. hm. Sz. Zygmunt |                       |

Mianowania i zwolnienia instruktorów.

Przewodniczący ZHP zatwierdził stopnie instruktorskie następującym Druhom, członkom Kręgu Starszoaharcerskiego im.gen. Sikorskiego w obozie w Murnau, z dniem przyznania im stopni przez Komisję Prób instruktorskich:

stopień harcmistrza 1. Paczkowski Bolesław  
2. Obtułowicz Kazimierz

stopień podharcmistrza 1. Krzanowski Werner  
2. Linkiewicz Henryk  
3. Buzo Dyzna  
4. Lubański Tadeusz  
5. Zawodny Walenty  
6. Skórnicki Józef  
7. Skupniwicz Leon  
8. Ostrowski Bogdan  
9. Zurozak Józef  
10. Mioduchowski Stefan  
11. Woźny Józef

stopień działacza harcerskiego 1. Stettner Jan.  
2. Minkacz Grzegorz  
3. Steinauer Wiktor

Rada Związku Harcerstwa Polskiego na Wschodzie mianowała następujących instruktorów:

w Organizacji Harcerzy:

a/ harcmistrzami:

1. Wiszniewski Edward z dniem 22.12.1942 r.  
2. Peszkowski Zdzisław " " 28. 4.1943 r.  
3. śp. Mandera Fryderyk " " " " "  
4. Ks. Grzondział Rafał " " " " "  
5. Juzwa Stefan " " " " "  
6. Klepecki Bolesław " " " " "  
7. Partyka Eugeniusz " " " " "  
8. Sylwanowicz Kazimierz " " " " "

a/ harcmistrzami:

9. Skorupski Wacław 28. 4.1943 r.  
10. Trzaskowski Tadeusz z dniem " " "  
11. Niewiadomski Bronisław " " 15. 3.1944 r.  
12. Hładki Bolesław " " " " "  
13. Prokop Jan " " 20. 2.1945 r.  
14. Orłowski Stanisław " " " " "

b/ podharcmistrzami:

1. Dr. Giazowski Edward z dniem 23. 8.1942 r.  
2. Topór Franciszek " " " " "  
3. Wojstomski Stefan " " " " "  
4. Jakubczyk Bolesław " " " " "  
5. Zysakowski Władysław " " 22.12. " "  
6. Kaczorowski Ryszard " " " " "  
7. Kołodziejski Zdzisław " " " " "  
8. Wilk Franciszek " " 28. 4.1943 r.  
9. Niewiadomski Bronisław " " " " "  
10. Koziół Ignacy " " 22.12. " "  
11. Rotkegel Jan " " " " "  
12. Zagrzejewski Mieczysław " " " " "  
13. Słowikowski Zenobiusz " " " " "  
14. Ruszkowski Włodzimierz " " 15. 3.1944 r.  
15. śp. Mierzejewski Jan " " " " "  
16. Daszkiewicz Jar. " " " " "  
17. śp. Sniadowski Stanisław " " " " "  
18. Gerbiak Stanisław " " 11. 4. " "  
19. Greczula Zdzisław " " 1.12. " "  
20. Wojtkowiak Józef " " " " "  
21. ks. Pas Jar. " " " " "  
22. Dalecki Bronisław " " 1. 1.1945 r.  
23. Kliszewicz Leonida " " " " "  
24. Kozłowski Kazimierz ks. " " " " "  
25. Sajewicz Jan " " " " "  
26. Choma Władysław " " " " "  
27. Kucharski Stanisław " " 1. 4. " "



c/ działaczami:

1. Skrzywanek Franciszek	z dniem	28. 4. 1943 r.
2. Rudowski Aleksander	" "	22.12. "
3. Rudnicki Tadeusz	" "	" " "
4. Szymański Antoni	" "	" " "
5. Legeżyński Stefan	" "	" " "
6. ks. Wierzbicki Antoni	" "	" " "

W Organizacji Harcerzek

a/ harcmistrzyniami:

1. Kwiatkowska Zofia	z dniem	29.8.1942 r.
2. Masłoń Julian	" "	" " "
3. Sewerynowa Władysława	" "	20.5.1944 r.
4. Wójcikówna Zdzisława	" "	" 2. "

b/ podharcmistrzyniami:

1. Adel Zofia	z dniem	29. 8. 1942 r.
2. Szpyt Krystyna	" "	" " "
3. Sewerynowa Władysława	" "	22.12.1943 r.
4. Wójcikówna Zdzisława	" "	28. 4. "
5. Till Adolfinia	" "	" " "
6. Zarębianka Janina	" "	" " "
7. Ceglewska Jadwiga	" "	22.12. "
8. Ptakowa Janina	" "	" " "
9. Szablowska Wiesława	" "	15. 3. 1944 r.
10. Jarmalska Aleksandra	" "	" " "
11. Białkowska Zofia	" "	" " "
12. Niedziulka Janina	" "	" " "
13. Sadowska Helena	" "	1. 1. 1945 r.
14. Sobocka Irena	" "	" " "
15. Adamska Stanisława	" "	" 4. "
16. Mąrawska Peliksa	" "	" " "
17. Nieć Zofia	" "	" " "
18. Swarowska Wanda	" "	" " "
19. Kozera Wanda	" "	" " "

c/ działaczkami harcerskimi

1. Pietrzyk Helena	z dniem	20.2.1945 r.
--------------------	---------	--------------

III. SPRAWY PROGRAMOWE.

Prezydium Komitetu Naczelnego ZHP na posiedzeniu w dniu 29 czerwca 1945 r. powzięło następującą uchwałę:

Harcerki i Harcerze !

Weszliśmy w nowy okres walki o całość terytorialną, wolność i niepodległość Polski. Na zasadzie porozumienia trzech mocarstw powołano do życia t.zw. "rząd jedności narodowej", który nie tylko nie może rościć sobie najmniejszych pretensyj do reprezentowania woli narodowej, ale który pro prostu został Polsce narzucony przez obce mocarstwa.

Jedyny prawowity, bo konstytucyjny, rząd polski w Londynie wydał dnia 25 czerwca odezwę do Polaków oraz deklarację, stwierdzającą, że nie uznaje on bezprawnych faktów, narzuconych siłą, lecz będzie "prowadził dalej walkę o Polskę wolną i niepodległą, o Polskę swobody i sprawiedliwości, o Polskę miłości Boga i ludzi". Prezydent Rzeczypospolitej w swym orędziu do Narodu Polskiego z dnia 29 czerwca 1945 r. wzywa wszystkich obywateli Państwa Polskiego, by dochowali wierności prawowitym władcom Rzeczypospolitej i nie zaprzestali wysiłków zmierzających do zapewnienia Państwu Polskiemu jego praw i należnego mu miejsca wśród wolnych narodów świata.

W obliczu tej sytuacji stanowisko nasze musi być jasne i zgodne z wielką tradycją Związku Harcerstwa Polskiego. Będziemy walczyć aż do zwycięskiego końca o całość, wolność i niepodległość naszej Ojczyzny, o zachowanie kultury narodowej, oraz o takie same prawa do życia i swobodnego rozwoju wszystkich narodów zagrożonych przemocą. W osobie Prezydenta uznajemy najwyższego przedstawiciela władzy i majestatu Rzeczypospolitej, a w mianowanym przez niego Rządzie - jedyny Rząd Polski, pod którego ideowo-politycznym kierownictwem dany swój najlepszy wysiłek dla urzeczywistnienia pols-





kich celów wojny i pokoju.

Harcerki i Harcerze! Idą ciężkie czasy, które będą nową próbą naszej solidarności i braterstwa ideowego, naszej zdolności do rzetelnej roboty, walki i poświęcenia. Musimy okazać się godnymi kontynuatorami wspaniałego dorobku naszej organizacji. Trzeba nam mocniej jeszcze zewrzeć szeregi, w działaniu wykazać nieustępliwość i wytrwać woli oporu i walki o najświętsze i najwyższe cele narodowe, a w sercu zachować wiarę w zwycięstwo naszych ideałów.

OZUWAJ !

/-/ Kazimierz Sabbat hm.  
Wiceprzewodniczący Kom.Naczk.  
Z.H.P.

/-/ Dr.M.Grażyński  
Przewodniczący  
Związku Harcerstwa Polskiego.

IV. CZŁONKOWIE.

B. Organizacja Harcerzy.

2. Starsi harcerze.

Dopuszczenie do próby na stopień działacza harcerek.

Dopuszczam do próby na stopień działacza harcerek  
dm.mjr.dypl. Sz. Mieczysława z Wojskowej Chorągwi Harcerzy.

V. JEDNOSTKI TERYTORIALNE.

B. Okręg brytyjski Z.H.P.

2. Utworzenie wydzielonego Hufca Spadochronowego Harcerzy.

Z dniem 1 czerwca wydzielony został z Wojskowej Chorągwi Harcerzy Hufiec Spadochronowy. Wydzielony Hufiec Spadochronowy Harcerzy podlega wprost Komitetu Naczelnemu Z.H.P.

3. Zwolnienia Kierowników jednostek organizacyjnych.

Zwalniam na własną prośbę ze stanowiska Hufcowego Hufca Spadochronowego Harcerzy phm.K.Ryszarda.

4. Mianowania Kierowników jednostek organizacyjnych.

Mianuję Hufcowym Wydzielonego Hufca Spadochronowego Harcerzy phm. Wł. Wojciecha.

5. Mianowania Komisji Prób na stopnie i sprawności.

Przewodniczący Związku Harcerstwa Polskiego zamianował Komisję Prób na stopień podharcmistrza przy Komendzie Wojskowej Chorągwi Harcerzy w Edynburgu w składzie:

1. hm. ks. SL. Bonifacy	przewodniczący Komisji
hm. DR. Wojciech	członek Komisji
hm.ks. HL. Eugeniusz	" "
phm. Cz. Tadeusz	" "
phm. D. Roman	" "
phm. L. Józef	" "

Komendant Chorągwi Lotniczej mianował Komisję Prób na stopnie harcerek do wywiadowy włącznie przy Lotniczym Kręgu Starszo-harcerek w Hucknall w składzie:

H.O. O. Roman	przewodniczący Komisji
Cw. S. Henryk	członek Komisji
Wyw. M. Zbigniew	" "

6. Unieważnienie zagubionych krzyży harcerek.

Unieważniam niżej wymienione numery zagubionych krzyży harcerek wydane na nazwiska Druhów:

1.	1. S.Ernst	L.krzyża 124 ser. N.K.
	2. B.Alfred	" " 400 " " "
	3. A.Franciszek	" " 815 " " "
	4. M.Antoni	" " 73 " N.K./2.
	5. P.Henryk	" " 248 " N.K./3.





D. INNE ŚRÓDOWISKA UCHODZCZE.

1. Zatwierdzenie Komisji Prób Instruktorskich.

Przewodniczący Z.H.P. zatwierdził Komisję Prób Instruktorskich na stopnie: harcmistrza, podharcmistrza i działacza harcerskiego dla harcerzy b. więźniów obozu w Dachau w składzie:

Ks.hm.	Z. Roman	-	przewodniczący Komisji
"	W. Aleksander	-	zpcza przewodniczącego Komisji
"	K. Bohdan	-	członek Komisji
"	M. Wincenty	-	" "
"	M. Henryk	-	" "
"	J. Wiktor	-	" "
"	D. Franciszek	-	" "
"	St. Bronisław	-	" "

CZUWAJ !

*Abbatini*  
Kazimierz Sabbat hm.

Wice-przewodniczący Komitetu Naczelnego  
Z.H.P.

CZĘŚĆ NIEURZĘDOWA.

I. WIADOMOŚCI Z ŻYCIA ZHP.

1. Przesunięcie terminu konferencji instruktorskiej.

Prezydium Komitetu Naczelnego ZHP, biorąc pod uwagę aktualne warunki ogólne, na posiedzeniu w dniu 23 lipca br. zdecydowało przesunąć termin konferencji instruktorskiej.

Nowy termin konferencji instruktorskiej ustalony został na dni 7,8 i 9 września 1945 r.

Dalsze informacje dotyczące konferencji rozesłane będą dodatkowo.

2. Hufiec Harcerski w Nowej Zelandii.

Hufiec harcerski nowozelandzki został zorganizowany w Isfahanie, jednak ze względu na zmiany osobowe, jakie zaszły bezpośrednio przed wyjazdem do Nowej Zelandii miano przeprowadzić reorganizację w Pahiata, co nastąpiło 3.XI.1944.

Do hufca harcerskiego w Pahiata należą:

6	drużyn harcerskich żeńskich	stan	215
3	" " męskich	"	83
5	gromad zachowowych żeńskich	"	115
2	" " męskich	"	40
			<hr/> 453

W okresie sprawozdawczym odbyło się 5 odpraw członków komendy hufca wspólnie z drużynowymi i drużynowami oraz wodzami suchów. Na odprawach omawiano sprawy reorganizacji hufca, sztandaru harcerskiego /na który urządzono kolędę nowo-roczną/ oraz sprawy związane z wybieżkami harcerskimi i urządzaniem "Dnia harcerskiego". Na omawianie planu pracy poświęcono dwie odprawy. Zwrócono przy tym uwagę na wyrobienie prawdziwie harcerskiej postawy wśród młodzieży, na nadanie odpowiedniego kierunku przystosowanego do warunków w obozie, na zachowanie się młodzieży w ogóle, a przede wszystkim podczas odwiedzin przez nowozelandczyków naszego obozu, na zaniżowanie do pracy fizycznej pracy nad sobą jako dobrych obywateli Polski.

W drużynach harcerskich i gromadach zachowowych odbywają się zbiórki w liczbie jedna miesięcznie, jedna zbiórka zastępu tygodniowo oraz zbiórka gromady zachowowej również jedna w tygodniu.

Druhowie przerobili sprawność kolarza, nielőznika gier majstra domowego i pływaka oraz przerobili część materiału na stopień młodnika, wywiadowcy. W drużynach żeńskich przerobiono sprawność kucharki, pokojówki oraz część materiału na stopień ochotniczki, pionierki i samarytanek. Drużyny urządziły wspólnie 3 ogniska harcerskie poświęcone pamięci poległych harcerzy pod Warszawą, uroczystości 11 listopada i "Święto Morza". Również brały udział w urządzaniu "jasłok" i w uroczystości powitania marynarzy polskich zwiedzających obóz, urządzając na ich cześć poranek.

Przeszkodą bardzo poważną napotykaną w tutejszej pracy harcerskiej, jest brak sprzętu wycieczkowego, apteczki polowej, sprzętu do gier i zabaw, do majsterekowania dla suchów oraz unaudurowania harcerskiego.

Ostatnio przydzielił Delegat MPiOŚ i MWRIOP jedną oddziel-  
ną salę na świetlicę harcerską.

Nawiązano kontakt osobisty z przedstawicielami harcerst-  
wa Nowej Zelandii, jednak sama młodzież harcerska na razie się nie  
kontaktuje ze względu na trudności językowe. W pracy nad tutejszymi  
drużynami pomaga szereg Thompson z nowozelandzkiej obsady wojskowej  
tut. obozu, który w życiu cywilnym jest instruktorem harcerstwa nowo-  
zelandzkiego.

CZUWAJ !

/-/ Kozera Stefania  
Komendantka Hufca Harcerskiego w Pahiata.

3. Odeszli na wieczną wartę

ś.p.

KUCHARCZYK JÓZEF  
St. strz., członek starszyny  
Związku Harcerstwa Polskiego,  
kierownik kręgu starszoharcerskiego  
"Zeglarze Eteru"  
zmarł w dniu 18 czerwca 1945 r. w  
szpitalu w Cambridge.  
W zmarłym tracimy wybitnego  
pracownika.

KOMITET NACZELNY  
ZWIĄZKU HARCERSTWA POLSKIEGO.

Hm. Kazimierz Sabbat.

HARCERSKIE  
WSPÓLNOTY PRACY





T r e ś ć.

1. "Powrót opóźniony.
  2. Naród Polski - organizacja życia.
  3. Normalizacja życia jednostki.
  4. Rola Starszego Harcerstwa w organizowaniu życia na wygnaniu.
  5. Zespoły zawodowe - wspólnoty pracy.
  6. Prace przygotowawcze trzeba rozpocząć niezwłocznie...
- 

A n k i e t a

-----

1. Jakimi wspólnoty zawodowe mogą powstać i jaki winien być ich zakres oraz skład?
2. W jaki sposób poszczególne zespoły mogą przygotowywać się zawodowo do zamierzonej pracy, czego w tym zakresie mogą się nauczyć /Siły Zbrojne, "displaced persons"/?
3. W jaki sposób władze harcerskie mogą pomóc ~~w pracy~~ zespołów zawodowych, a później wspólnocie pracy?
4. Inne uwagi i sugestie.

Odpowiedzi na powyższe pytania nadsyłać należy na adres:

45, Belgrave Square,  
London S.W.1

-----





## T r e ś ć.

1. "Powrót opóźniony.
  2. Naród Polski - organizacja życia.
  3. Normalizacja życia jednostki.
  4. Rola Starszego Harcerstwa w organizowaniu życia na wygnaniu.
  5. Zespoły zawodowe - wspólnoty pracy.
  6. Prace przygotowawcze trzeba rozpocząć niezwłocznie...
- 

- 1 -

### 1. "Powrót opóźniony".

Wojna w Europie skończyła się. Polska? "natchnienie narodów", pierwszy i najwierniejszy niejczy tej wojny sojusznik, mimo wspaniałej postawy, ogromnego wysiłku oraz wielkiego wkładu, do wspólnej sprawy, wyczerpana i zniszczona ponad wszelką miarę - traci niemal połowę swojego terytorium oraz swą prawdziwą niepodległość. Liczna rzesza Polaków poza granicami kraju staje wobec niemożności powrotu do Ojczyzny. Związani każdym drgnieniem serca z krajem ojczystym, decydujemy się na pozostanie na obczyźnie. Widzimy bowiem, że mimo złudnych obietnic i fałszywych namów nie ma dziś dla nas w Polsce bezpieczeństwa ani możliwości wolnego życia. Przekonani jesteśmy, że zostając na wygnaniu, będziemy mogli skuteczniej kontynuować naszą służbę dla Polski. Mimo klęski wierzymy, że Polska wolność swoją odzyskać musi, wierzymy w powrót do Polski całej, prawdziwie wolnej i niepodległej.

### 2. Naród Polski na wygnaniu - organizacja życia.

Pozostając na wygnaniu, nie opuszczamy sztandarów narodowych. Zostajemy wierni hasłom, które przyświecały nam przez okres niemal sześciu lat wyjątkowej, ofiarnej walki i pracy. Nie poddajemy się bolesnej rozpacz. Nie chcemy rozpląnąć się wśród narodów świata. Jesteśmy nierozłączną częścią Narodu Polskiego - Narodem na wygnaniu. Choć rozproszeni po krajach wszystkich kontynentów i otoczeni ludźmi innych narodowości, to jednak stanowimy i stanowić chcemy zwartą,





jednolitą grupę narodową - wyznać częścią Narodu Polskiego. Wspólną wysiłków, pragnień i myśli musimy pokonać dzielące nas : przestrzeń, granice i warunki życia.

Dążyć będziemy do stworzenia mocnych ośrodków życia narodowego polskiego. Pragnieniem naszym będzie ponadto stworzenie głównego ośrodka skupiającego możliwie największą ilość Polaków, dającego możliwie największą swobodę rozwoju narodowego i kulturalnego, ośrodka o pełnej strukturze turze życia społecznego i zawodowego, związanego z ziemią.

Ośrodek ten byłby:

a/ ośrodkiem wolnej myśli politycznej Polski, ośrodkiem niezłomnej woli dalszej walki o wolność i prawdziwą niepodległość oraz o całość terytorialną Polski, wolnym przedstawicielstwem Narodu w niewoli wobec wolnego świata.

b/ ośrodkiem wolnego życia kulturalnego Polski, zagrożonej odcięciem od kultury zachodu, od dotychczasowej historii, tradycji i przeszłości - zagrożonej wtłoczeniem w obce i nienawistne ramy kultury azjatycko-sowieckiej.

c/ zabezpieczeniem materialnych warunków życia dla uchodźców polskich poza granicami kraju.

### 3. Normalizacja życia jednostki.

Życie narodowe polskie poza granicami kraju trzeba ~~organizować~~, inaczej rozplyniemy się wśród obcych. Punktem wyjścia jest unormalizowanie życia jednostki. Żyliśmy z dnia na dzień, z miesiąca na miesiąc w oczekiwaniu na koniec wojny,

który miał nam przynieść powrót do normalnego życia. Trzeba nam się obecnie przestawić na nowe warunki. Trzeba unormalizować życie indywidualne z punktu widzenia gospodarczego, kulturalnego, rodzinnego itd. Oczywiście, normalizację życia trzeba rozpocząć od zepewnienia sobie podstaw gospodarczych. Na nich dopiero można budować normalizację życia rodzinnego i życia kulturalnego. Normalizacja życia jednostki - oto hasło na najbliższy bliższy okres.

### 4. Rola Starszego Harcerstwa w organizowaniu życia na wygnaniu.

Organizowanie polskiego życia narodowego na wygnaniu oprze się na zorganizowanym czynniku społecznym. Prezydent i Rząd Rzeczypospolitej - jedyne legalne przedstawicielstwo woli Narodu Polskiego - są nie tylko symbolem, ale rzeczywistym kierownictwem Narodu. Ponieważ jednak możliwości działania Rządu są bardzo ograniczone, ciężar pracy spada na czynnik społeczny.

Wśród zorganizowanego czynnika społecznego Harcerstwo zajmuje szczególne miejsce. Jesteśmy liczbowo największą organizacją społeczną, ponieważ obejmujemy obecnie ponad 30.000 członków, a przewidywać należy dalszy wzrost liczbowy naszych szeregów. Grupując w naszych szeregach znaczną liczbę ludzi dorosłych, jesteśmy najliczniejszym społecznym rezerwuarem ludzi - organizatorów. Mamy szerokie kontakty z innymi narodami poprzez organizację Skautingu Międzynarodowego. W Wielkiej Brytanii tylko liczymy ponad 2.000 członków dorosłych. Na terenie Niemiec wśród uwolnionych z obozów jeńców wojennych i obozów koncentracyjnych mamy bardzo dużą liczbę instruktorów i instruktoerek /dotychczas zarejestrowanych około 250/, a wśród



nich szereg wybitnych w naszym ruchu postaci. Podejmują oni samorzutnie pracę organizacyjną wśród młodzieży i starszego społeczeństwa w Niemczech, dowodząc raz jeszcze wysokiego poziomu ideowego, ofiarności i sprawności organizacyjnej w podejmowanych pracach. Również tam są oni najliczniejszą i wartościową grupą zorganizowaną, zdolną do podjęcia realizacji zadań społecznych. Gdy brak jest czynnika materialnego, tymbardziej wzrasta waga czynnika niematerialnego - możliwości organizacyjnych, jakie dana grupa przedstawia. Do tego czasu nie ujawnił się ośrodek, któryby podjął się organizowania polskiego życia narodowego poza granicami kraju. Jest to zadanie bardzo trudne. I nie można zwlekać z jego realizacją.

Harcerstwo ma nie tylko możliwość, ale ma również wynikający z prawa i przyrzeczenia harcerskiego obowiązek przystąpienia wspólnie z innymi czynnikami społecznymi do organizowania polskiego życia narodowego na wygnaniu. Zadaniem naczelnych władz harcerskich jest współuczestnictwo w decydowaniu o ogólnym planie organizacji życia narodowego w oparciu o wolę gromady harcerskiej, informowanie komórek harcerskich o zamierzeniach i rozwoju prac oraz organizowanie i koordynowanie prac jednostek harcerskich na tym odcinku. Zadaniem jednostek organizacyjnych harcerskich jest udział w realizacji planu i prowadzenie praktycznych prac wykonawczych, zmierzających do zorganizowania życia narodowego polskiego poza granicami kraju.

#### 5. Zespoły zawodowe - wspólnoty pracy.

Zgodnie z założeniem, że normalizację życia jednostek rozpocząć trzeba od zapewnienia im podstaw materialnych do życia, zagadnienia gospo-

darcze, zagadnienia środków do życia - wysuwają się na pierwszy plan. Na tle zapewnionego bytu poszczególnym jednostkom stawiamy dopiero hasło dalszej walki o niepodległość i całość Polski.

W gromadzie jest siła. Łatwiej jest w trudnych i nieznanych warunkach szukać w gromadzie zapewnienia środków do życia, niż na własną rękę. Związszcza w gromadzie zwartej, żywej, opierającej się na wzajemnym zaufaniu i przyjaźni, w gromadzie dobranej zainteresowaniami, uniejętnościami, wiekiem.

Starsze Harcerstwo powinno w tych czasach tworzyć "sitwy zawodowe" - zespoły ludzi, którzy którzy zdecydują się wspólnie dążyć do stworzenia sobie podstaw materialnych do życia, a mając zapewniony pewniony wspólnym wysiłkiem byt, wspólnie kontynuować będą pracę i walkę o odzyskanie prawdziwej niepodległości Polski. Zespoły takie, które nazywać możemy wspólnotami zawodowymi lub wspólnotami pracy, powstawać powinny na zasadzie dobrowolnego doboru poszczególnych członków. Charakteryzować je powinna wielka zwartość wewnętrzna; członkowie zespołu dobierają się sami stosownie do zamierzonej działalności zawodowej, zamiłowań, wieku itp. Stosunki wewnętrzne zespołu oprócz się powinny na zasadzie wzajemnej przyjaźni, zaufania, uczynności.

Charakter wspólnot może być i powinien być różnorodny. Przykładowo wyliczam tutaj niektóre bardziej typowe wspólnoty:

- a) wspólnota rolnicza - stawiająca sobie za cel stworzenie spójnego gospodarstwa rolnego na dużej skale, w warunkach osadniczych. W skład wspólnoty wchodzi członkowie zainteresowani rolnictwem, hodowlą, ogrodnictwem, przemysłem rolnym itp.





b/ wspólnota budownicza - mająca na celu prowadzenie prac budowlanych. W skład takiej wspólnoty wchodzi przedstawiciele poszczególnych dziedzin prac, jak np. inżynier architekt, technik, murarze, stolarze, blacharze, instalatorzy, elektrotechnicy.

c/ wspólnota garażowo-transportowa - zamierzająca do założenia garażu samochodowego i spółdzielni transportowej. W skład wspólnoty wchodzi mechanicy, ślusarze, kierowcy, elektrycy itd.

d/ wspólnota morska - zamierzająca szukać chleba i zarobku na morzu. Otworem przed nią stoją zagadnienia transportu morskiego, handlu morskiego, rybołówstwa. Piękne pole do działania dla harcerzy-żeglarzy.

e/ wspólnota handlowa - zajmująca się organizowaniem na zasadach spółdzielczych jednego lub więcej przedsiębiorstw handlowych, potrzebnych w danym środowisku.

f/ wspólnota rzemieślnicza - mająca na celu prowadzenie wytwórczości rzemieślniczej na zasadach spółdzielczych w jednej lub więcej gałęziach działalności rzemieślniczej - zależnie od warunków i potrzeb środowiska.

g/ wspólnota wychowawcza - mająca na celu zorganizowanie i prowadzenie wychowania i nauczania w środowisku osadniczym polskim, obejmująca nauczycieli i wychowawców na odpowiednim do warunków poziomie.

h/ wspólnota kulturalna - zajmująca się zawodowo organizowaniem życia kulturalnego, działalnością rozrywkową, sprawami wydawniczymi itp.

Wspólnoty powyższe wymienione są tutaj przykładowo. Zaprojektować można cały szereg innych, obejmujących inne gałęzie działalności gospodarczej lub też poszczególne specjalne fragmenty działalności gospodarczej omawianej powyżej. Oczywiście, chodzi o to, by wspólnot takich powstało stało możliwie dużo i by objęły one o ile możliwości całokształt życia gospodarczego i zawodowego. Powstałyby w ten sposób pełne ramy życia gospodarczego i zawodowego, pewien kompletny szkielet, któryby można przenieść jako gotowy twór na jakieś terytorium, gdzie odbywać się będzie osadnictwo polskie. Jeśliby nawet wychodzić z założenia, że osadnictwo zbiorowe nie będzie możliwe, to mimo to zespoły zawodowe mają pełną rację bytu, ponieważ współpraca zgranej gromady daje lepszą gwarancję zabezpieczenia gospodarczego, niż usiłowania indywidualne. I w tym drugim wypadku konieczna jest ścisła współpraca między wspólnotami oraz oparcie ich działalności o jednolity plan.

Wykonia się tutaj zagadnienie, skąd wziąć fundusze konieczne dla rozpoczęcia działalności i ności powyższych wspólnot. Odpowiedź na to pytanie jest przedczesna. Chcę tylko stwierdzić, że zorganizowana grupa zawsze ma większe możliwości, niż jednostka i to zarupełni punktu widzenia skumulowania poszczególnych zasobów członków, jak i z punktu widzenia łatwiejszego i pewniejszego otrzymania otrzymania pomocy ze źródeł zewnętrznych.

6. Prace przygotowawcze trzeba rozpocząć niezwłocznie...

Wspólnoty zawodowe nie zjawiają się na rozkaz. Ponieważ warunkiem powstania wspólnot i ich trwałości oraz powodzenia jest wspólnota dążeń i zamiarów oraz decyzja wspólnej pracy mądrej, zwartej grupy ludzi, ponieważ grupa ta prze-



pojona być musi atmosferą zaufania, przyjaźni i wzajemnej życzliwości, - tworzeniem zespołów zającą się muszą poszczególne jednostki o typie przewodniczym wśród kręgów starszoharcerskich w terenie. Zespoły te muszą powstać samorzutnie, jako wynik głęboko odczuwanej i rozumianej potrzeby, jako wyraz woli naszych szeregów harcerskich. Apeluje do ogółu starszego harcerstwa. Potrzebni są organizatorzy wspólnot, którzy we własnym zakresie skupią zainteresowanych pod kątem widzenia prowadzenia wspólnej działalności gospodarczej i wspólnego kontynuowania walki o niepodległość Polski.

Czas obecny trzeba wykorzystać jaknajpełniej na przygotowanie się zawodowe do zamierzonej pracy zależnie od jej charakteru. Ci, którzy są obecnie w Siłach Zbrojnych, mają przed sobą jeszcze pewien okres czasu pobytu w szeregach. W tym kilkumiesięcznym okresie Siły Zbrojne stać się powinny zorganizowanym systemem szkół i kursów zawodowych. Każdy żołnierz w tym okresie powinien uzyskać skromne chociażby przygotowanie zawodowe w obranym kierunku. Trzeba tylko, by w szeregach inicjatywa ta spotkała się z idącą od dołu inicjatywą poszczególnych jednostek. Jest tu także ogromne pole do działania dla samokształcenia. Nie należy czekać na gotowe plany władz, na zorganizowanie kursów. Zespoły zawodowe, które będą się organizować, winny niezwłocznie rozpocząć przygotowanie zawodowe we własnym zakresie, na drodze samokształcenia. W pracy swej napewno napotkają na życzliwość i pomoc.

Działalności nyszej bynajmniej nie chcemy zacieśnić wyłącznie do szeregów harcerskich. Dążymy do uniknięcia hasła "ratuj się, kto może" i jak może". Widzimy konieczność wspólnego i jednolitego działania. Organizując się we wspólnoty

pracy, chcemy równocześnie zachęcić innych do wstępowania w nasze ślady, chcemy dzielić się z nimi naszymi przemyśleniami i doświadczeniami. Czujemy spoczywający na nas obowiązek troski o całe nasze otoczenie, obowiązek pracy pionierskiej i torowania dróg w nowych, trudnych warunkach. Nikt jeszcze nie dał odpowiedzi tym, którzy zdecydowali się zostać i tym, którzy nie mogą powziąć decyzji - co robić. Brak odpowiedzi na to pytanie: "jeśli zostanę, to co mam robić?" - jest dziś bolączką największą. Harcerstwo próbuje dać odpowiedź na pytanie: "co robić, jeśli zostanę?" - Wspólnoty Pracy. Sądzę, że w ten sposób ułatwimy w tych trudnych czasach decyzję wielu ludziom.

Przedwczesnym byłoby w tej chwili decydowanie o terytorium, na którym Polacy mogą zostać osadzeni. Brak jest do tego szeregu elementów, z których wiele zależy od rozwoju ogólnej sytuacji politycznej. Ta zasadnicze doniosłości sprawa rozstrzygnięta zostanie później. Nie można jednak czekać z rozpoczęciem prac do czasu jej załatwienia. Projektowana struktura szkielecowa wspólnot pracy da się nałożyć po dokonaniu koniecznych dostosowań na każdy teren. Sprawa terenu musi być załatwiona centralnie przez powołane do tego czynniki po uwzględnieniu konieczności jaknajdalej idącej koncentracji elementu polskiego celem stworzenia ośrodka życia narodowego polskiego poza granicami kraju.

Obowiązkiem władz harcerskich w związku z tą sprawą jest zachęta i pomoc w organizowaniu wspólnot pracy w ramach jednostek organizacyjnych harcerskich oraz pomoc w pracach wspólnot zwłaszcza w okresie początkowym i zwłaszcza



w zakresie samokształcenia zawodowego i kursów zawodowych. Do realizacji powyższych punktów w ramach władz harcerskich wszystkich szczebli powinny powstać specjalne komórki, zajmujące się sprawami przysposobienia zawodowego harcerzy oraz organizacji życia zawodowego poprzez wspólnoty pracy.

15 lipca 1945 r.

*Jabba Jarosiewicz*

U w a g a :

Celem umożliwienia dalszego opracowania zagadnienia wspólnot pracy załączona jest do niniejszego referatu ankieta z prośbą o nadsyłanie odpowiedzi na adres -  
45, Belgrave Square, London S.W.1.